

SOSYAL BÜTÇE ANLAYIŞI VE SOSYAL BELEDİYESİ: MANİSA BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİNİN SOSYAL BÜTÇE PERFORMANSI

Mustafa Doğukan ÇAKMAK

Manisa Celal Bayar Üniversitesi, SBE, (mdogukancakmak@gmail.com)

Doç. Dr. Gül KAYALIDERE

Manisa Celal Bayar Üniversitesi, İİBF, (gul.kayalidere@cbu.edu.tr)

ÖZET

Belediyelerin, yerel düzeyde toplumun ortak ihtiyaçlarını karşılamaya yönelik hayata geçirdiği sosyal politikaların uygulanmasında yapılan harcamalar ve kaynak sağlanması bir bütün olarak sosyal bütçe ile ifade edilmektedir. Belediyeler halkın ortak ihtiyaçlarını karşılamak adına sosyal bütçelerini hazırlamalı ve bu bütçelerin hangi gereksinimler için kullanıldığına dair mali tabloları ilgili birimlere sunmalıdır. Bu çalışmada sosyal belediyeçilik ve sosyal bütçe ile ilgili teorik bilgilerin verilmesinin yanı sıra Manisa Büyükşehir Belediyesi'nin son yılları kapsayan sosyal bütçesi ele alınmıştır. Manisa Büyükşehir Belediyesi performans sonuçlarına göre sosyal bütçe kapsamında başarısız olarak değerlendirilemeyecektir. Özellikle 2015 yılında çoğu sosyal belediyeçilik hizmetlerinin gerçekleşme oranları, hedeflenenenden fazla verimliliğe ulaşıldığını göstermektedir.

Anahtar Kelimeler: Sosyal Belediyeçilik, Sosyal Bütçe, Manisa Büyükşehir Belediyesi.

SOCIAL BUDGET CONCEPTION AND SOCIAL MUNICIPALITY: SOCIAL BUDGET PERFORMANCE OF MANISA METROPOLITAN MUNICIPALITY

ABSTRACT

The expenditures and funding for implementation of the social policies are expressed as the social budget as a whole. The municipalities should prepare financial statements of the social budgets to provide an access for relevant authorities. In addition to addressing the theoretical background on social municipalism and social budget, Manisa Metropolitan Municipality's social budget in recent years are covered in this study. According to its performance results, it is unlikely to evaluate Manisa Metropolitan Municipality's social budget performance as unsuccessful. The standards of most of the social municipal services, especially in 2015, have soared beyond expected efficiency.

Keywords: Social Municipalism, Social Budget, Manisa Metropolitan Municipality.

* Bu çalışma, Manisa Celal Bayar Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü bünyesinde yazılan "Yerel Yönetimlerde Sosyal Bütçe: Manisa Büyükşehir Belediyesi Örneği" adlı yüksek lisans tezinden yararlanılarak oluşturulmuştur.

1. Giriş

Sosyal politika, bazı yazarlar tarafından “sosyal refah politikası” olarak da kullanılan, başlangıcı endüstri devrimine dayanan ve içeriğinde birçok politikayı bulunduran bir kavramdır. Sosyal politika kavramını sadece fakir, kimsesiz, engelli ve yaşlılara yapılan insani yardımlar olarak algılamak doğru değildir. Aynı şekilde sosyal politikayı sadece teknik uygulamalardan ibaret olduğunu da düşünmemek gerekir. Çünkü sosyal politika, içeriğinde insan, insan hakları, eşitlik, paylaşım ve dayanışma barındıran, öncelikli olarak siyasi bir tercih ve bir kurumsallaşmadır.

Kamu tüzel kişilikleri olan yerel yönetimler ise o kentte doğanların, sonradan yerleşenlerin ve vazifeleri bulunanların toplumsal, ekonomik ve yerel hizmetleri yetkisi oranında yerine getirmektedir. Bu bağlamda halka en yakın kamu birimi olan yerel yönetimlere, sosyal hizmetleri sağlamada önemli görevler düşmektedir. Yerel yönetim birimi olan belediyelerin bu hizmetleri karşılayabilecek maddi yeterliliğinin sağlanması sosyal politikaların uygulanabilmesiyle doğru orantılıdır.

Çalışmada yerel yönetimlerin sosyal politikadaki rolü ve etkinlik durumu, sosyal belediyeçilik ve sosyal bütçe kavramlarına değinilmiş ve Manisa Büyükşehir Belediyesi'nin bütçe uygulamaları sosyal bütçe açısından değerlendirilmiştir. Ülkemizde ve diğer ülke belediyelerinde sosyal harcama kalemleri farklı birimler tarafından gerçekleştirildiği ve Manisa Büyükşehir Belediyesi'nin sosyal harcama kalemleri faaliyet raporlarında ve performans programlarında bütçe açısından alt düzeylerde incelenemediğinden dolayı farklı belediye örnekleriyle sağlıklı bir karşılaştırma yapılamamaktadır. Bu nedenle değerlendirmede faaliyet raporları ve performans programlarından faydalanılarak; belediye faaliyetleri, sosyal harcamaları ve belediye bütçesi yıllar itibariyle karşılaştırma yapılarak incelenmeye çalışılmıştır.

2. Sosyal Belediyeçilik Kavramı

Günümüzde küreselleşme ile birlikte gelen imkanları ve sorunları ele alarak yerel düzeyde gereksinimleri ve şartları karşılayan yönetim politikaları ve uygulamaların gelişme göstermesinde belediyelerin çok önemli bir rolü vardır. Yerel düzeyde değerleri ve kaynakları gereksinimlere göre koruma ve kullanma mecburiyeti, belediyelerin görev ve yetkilerini genişletmekte ve önemini artırmaktadır (Sezer & Vural, 2009: 803). Buna bağlı olarak bölgenin iktisadi, toplumsal ve kültürel kalkınmasında belirlenen ve uygulanan politikalar, belediyeler açısından önemli duruma gelmektedir.

Sosyal belediyeçilik anlayışı, belediyenin sosyal hizmet uygulamalarını arttıran, sosyal hayatın içerisinde aktif olmalarını sağlayan, yani sosyal refah devleti politikalarını hayata geçirmeye yönelik olarak belediyelere birtakım sorumluluklar yükleyen bir anlayıştır (Adıyaman & Demirel, 2011: 116). Özellikle yoksulluk ile mücadele hakkında sosyal politikaların geliştirilmesi ve uygulanışı belediyelerin en önemli sosyal belediyeçilik görevlerinden biri olmuştur. Bununla birlikte istihdamı artırma bakımından çalışmalarda bulunmak, kent ekonomisini ve ticareti geliştirme bakımından bütün girişimleri yapmak ile vazifelendirilen belediyelerin iktisadi ve sosyo-kültürel anlamda yerel kalkınmanın en önemli aktörlerinden biri olduğu söylenebilir (Sezer & Vural, 2009: 802-813).

Merkezi hükümetin günümüzde yerel düzeydeki etkinliği, yerel yönetimlerin desteği ile sağlanabilmektedir. Belediyelerin halkın sosyal gereksinimlerini saptamada ve bu gereksinimleri doğrudan tedarik etmede merkezi yönetimlere oranla daha avantajlı durumda olduğu ifade edilebilir.

2.1. Sosyal Belediyeciliğin Ortaya Çıkışı

Küreselleşmeyle devletler, iktisadi açıdan belli normlara uymaya başlamıştır. Bu süreçte, gelişme gösteren ülkeler serbest bölge, yüksek faiz oranı, yüksek mevduat garantisi ve özelleştirme gibi uygulamalar ile sermaye girişini kolaylaştırmışlardır. Küreselleşmenin de etkisiyle çalışanların talepleri dikkate alınmadan sermaye karları artırılmaya çalışılarak, gelişme gösteren ülkeler yüksek bir rekabet ve yarış içerisine girmişlerdir. Bu rekabet ve yarışın içerisinde gelişme gösteren ülkeler sosyal devletin aracı olan sosyal politikalarından ve sosyal hizmetlere ayrılan harcama ve kaynaklardan kolayca vazgeçmeye başlamışlardır (Öztürk & Gül, 2012: 379).

Merkezi yönetimin neden olduğu bu durum sonucu gelir dağılımı bozulmaya başlamış, bölgesel kalkınmanın önüne geçilmiş, kaynak dağılımında eşitsizlik artmış ve kent hayatında belli bölgelerde yaşayanlar muhtaç hale gelirken, kırsal bölgelerde de önemli sorunlar baş göstermeye başlamıştır (Çıplak, 2015: 37). Buna bağlı olarak merkezi yönetim bu sorunlarla doğrudan müdahale etme imkanı bulamamıştır.

Bu doğrultuda sosyal devletin sorumluluğunda olan uygulamalar, yerel yönetimlere bırakılmaya başlanmıştır. Bu durum sosyal devletin yereldeki en önemli uygulayıcısı olan belediyenin sosyal belediye olmasına sebep olmuştur. Bu gelişmeler sonucundaki olumlu gelişmeler; sosyal belediyecilik düşüncesinin yayılmasına önemli katkı sağlamış ve belediyeler; sağlıktan eğitime, sosyal hizmetten, sosyal yardıma kadar çok fazla uygulamayı üstlenir duruma gelmişlerdir (Efe, 2012: 33).

Yoksulların kentlere yoğun bir şekilde göç etmesiyle başlayan kentlerdeki sorunlar sosyal belediyeciliğin uygulanmasını zorunlu hale getirmiştir. Kente göç eden ve istihdam edilmede sorunlar yaşayan bireylerin de temel gereksinimlerini karşılamada önemli aktör olarak devreye giren belediyelerden sosyal refah hizmet beklentileri artmıştır. Bu da sosyal belediyeciliğin toplumsal talep boyutunu göstermektedir (Kesgin, 2008: 175).

3. Sosyal Bütçe Anlayışı

Adil ve insan onuruna yakışır bir hayatı, toplumun bütün kesimlerince yaşanabilir kılmak amacıyla ortaya çıkan sosyal hizmetlerin mali açıdan finanse edilişi, uygulanışı ve denetimi bir bütün olarak sosyal bütçe ile değerlendirilmektedir.

Sosyal bütçe kavramını iki farklı yönüyle incelemek mümkündür. İlk olarak istatistiksel açıdan ele alınabilir. Sosyal muhasebe sistemi olarak da adlandırılan bu sistem istatistiksel açıdan sosyal harcamalarla sosyal kamusal gelirleri kayıt ederek düzenleme olarak ifade edilebilir. Bu sistemde sosyal harcama ve kamu ile ilgili gelirler sınıflandırma yapılarak raporlanmakta, ülke ekonomisi bakımından analiz ve yorumlama olanakları vermektedir. İkinci yönü ise gelir gider tahminleri olarak ifade edilmektedir. Normalde orta vadeli bir periyotta iktisadi, demografik ve

yasal varsayımların altında sosyal gelir ve harcamaların simölasyonları oluşturularak toplumun hayat standartlarının ve adil gelir dağılımının oluşmasında ekonomiye yön veren önemli bir maliye politikası aracıdır (Özcan, 2016: 318).

Sosyal bütçenin gider yönü olan sosyal harcamaların seviyesini ve yapısını etkileyen unsurlar; demografik yapı, toplumsal normlar ve aile yapısı, kurumsal politik değışkenler (liberalleşme-demokratikleşme vb.), ekonomik yapı, endüstri ilişkileri, gelir dağılımı eşitsizliği olarak sıralanabilmektedir (Öztürk, 2011: 36-47).

Sosyal bütçe konusunda çalışmalarda genellikle sosyal harcama üzerinde durulduğu ifade edilmektedir. Fakat sosyal bütçenin sosyal harcama yönünün yanı sıra sosyal kamusal gelir yönü de bulunmaktadır. Sosyal bütçe sosyal muhasebe sistemi olarak ifade edilmekte ve hem gelir hem de gider yönü bulunmaktadır. Sosyal kamusal gelir miktarı bazı faktörlerden etkilenmektedir. Bunların en önemlileri; vergi adaleti, ülkenin vergi yapısı, kayıt dışı ekonomi, vergi psikolojisi, vergi kaçakçılığı ile kaçınma boyutu, vergi harcaması, vergi afları ve uluslararası vergileme sorunları olarak sıralanabilir (Özcan, 2016:322).

Daha önceden var olan raporlar ve belgelerden oluşturulan sosyal bütçeler, alınan kararların toplumsal ve çevresel etkileri konusunda çeşitli menfaat sahiplerinin bilgilendirilmesini amaçlar. Sosyal bütçe raporlarının kullanıcıları bir şirketin veya kurumun doğrudan temsilcileri olabileceği gibi kurumsal veya siyasi eylemlerin sonuçlarından etkilenen kimseler de olabilmektedir (Comite, 2013: 25).

Bir ulusa ait sosyal bütçenin temel bileşenleri ülkeden ülkeye farklılık gösterebilmektedir. Örneğin az gelişmiş ülkeler ile gelişmiş ülkelerin sosyal bütçe hazırlanışı farklıdır. Çünkü sosyal bütçenin gelir ve giderlerinin finans kaynakları ile sosyal bütçe temel bileşenlerine duyulan gereksinim seviyesi farklılık gösterebilmektedir. Ancak bütün bütçelerde harcama açısından temsil edilen bazı çekirdek bileşenler vardır. Bunlar (Cichon vd., 2001: 194-195);

- İstihdam ile ilgili sosyal bütçe harcamaları;
 - Emekli aylığı, (hükümet veya farklı kurumlar tarafından),
 - Sağlık hizmeti,
 - İşsizlik yardımları,
- Kamu tarafından finanse edilen sosyal harcamalar;
 - Aile yardımları,
 - Sağlık hizmeti,
 - Sosyal hizmetler,
 - Vergi istisnaları ve muafiyetleri,
- Sosyal koruma harcamaları ile ilgili özel sektör anlaşmaları ve toplu sözleşmeler;
 - Mesleki emeklilik

Diğer girişimsel sosyal yardımlar olarak ifade edilmektedir.

Sosyal bütçenin hazırlanışı, uygulanışı ve denetlenmesinde bireylerin sosyal yönden yaşam kalitelerini yükseltmeyi ve belli standartları korumayı hedefleyen sosyal ve ekonomik amaçları bulunmaktadır. Sosyal amaçları; sosyal gelişmeler, sosyal adalet, sosyal barış, sosyal denge ve sosyal bütünleşme olarak sıralanabilir. Ekonomik amaçları ise gelir dağılımında adaletin sağlanması, yoksullukla mücadele ve nedenlerinin tespiti, işsizlikle mücadele ve nedenlerinin tespiti, işsizlikle mücadele ve sürdürülebilir kalkınma amacı olarak sıralanabilmektedir (Özcan, 2016: 318-120).

4. Manisa Büyükşehir Belediyesi'nde Sosyal Bütçe Uygulamaları

Merkezi yönetim bütçelerinde olduğu gibi belediye bütçelerinde de esas olan gelir ve giderin denkliği ilkesidir. Ancak belediyeler genel olarak merkeze bağımlı bir yapıda olduklarından dolayı kaynak ihtiyacı içine girebilmektedirler. Ek olarak her belediyenin sorumlulukları ve üstlendikleri görevleri gerçekleştirebilme düzeyleri farklılık gösterir. Bu durum fon sağlama ve gider kalemlerine yansımaktadır.

Türkiye'de gelirlerin etkin kullanılması bakımından tüm kamu birimlerinde olan sorun hemen hemen bütün belediyelerde de bulunmaktadır. Gelirlerin giderlere dağıtılması konusunda özellikle küçük ve orta büyüklükteki belediyelerde sorunlar yaşanmaktadır. Belediyenin sınırları içindeki nüfus ve idare yapısı büyüdükçe ve geliştikçe gelirlerin giderlere etkin dağıtımını artmaktadır (Çetinkaya, 2004: 77).

Günümüzde belediyeler sosyal belediyeçilik kapsamında kültür, eğitim, sağlık, spor ve sosyal hizmetlere yönelik hizmetlerin uygulanmasına ilişkin ciddi bir kaynak ayırmakta ve kullanmaktadırlar.

Manisa Büyükşehir Belediyesi'nin faaliyet raporları harcama detayları incelendiğinde yoksullar, engelliler, ihtiyaç sahibi kadınlar ve öğrenciler başta olmak üzere birçok kesime hizmet sunulmuştur. Gıda Bankası, kadın sığınma evi, gündüz bakım evi gibi hizmetlerle yoksulluğa, festivaller, müzik ve tiyatro günleri gibi hizmetler ile de kent halkının yoksunluğa dair ihtiyaçları giderilmeye çalışılmıştır (MBB Faaliyet Raporları, 2013-2016).

Manisa Büyükşehir Belediyesi 2014 yerel seçimlerinin ardından büyükşehir statüsüne kavuşmuş ve idari teşkilat yapısında değişiklikler olmuştur. Yeni kurulan teşkilat yapısının etkisi ile Manisa Büyükşehir Belediyesi'nde her yıl yayınlanan faaliyet raporlarında ve performans programlarında bütçe açısından giderler alt düzeylerde incelenememektedir.

Kurumların bütçe harcamalarının fonksiyonel sınıflandırmasının alt düzeylerde incelenmesi, sosyal harcamaların ortaya çıkarılması açısından önemli bir kaynaktır (Şeker, 2011: 32). Ancak Manisa Büyükşehir Belediyesi faaliyet raporlarında birimlerin yapmış olduğu harcama kalemlerinin raporlarda yer almaması, sosyal belediyeçilik kapsamında yapılan harcamaların net olarak izlenememesine neden olmaktadır. Kültür ve Sosyal İşler İdaresi Başkanlığı'nın yaptığı harcamaların bütünü sosyal belediyeçilik hizmetleri amacıyla yapıldığı için bu birim haricindeki birimlerin yaptığı sosyal harcamalar tam olarak ayrıştırılamamakta ve net olarak değerlendirilememektedir. Buna bağlı olarak sosyal belediyeçilik hizmeti veren birimler bütçe açısından tahmini ve dolaylı bir değerlendirmeye tabi tutulmuştur.

Belediyelerin sosyal hizmet ve yardımlar için yeterli kaynak ihtiyacını giderebilmesi, başarılı bir sosyal belediyeçiliğin ön şartıdır. Bu çerçevede Manisa Büyükşehir Belediyesi'nin kaynaklarının yeterli olup olmadığı sosyal bütçe açısından değerlendirilmesi bakımından büyük önem arz etmektedir. Aşağıdaki tabloda ihtiyaç sahibi, yaşlı ve bakıma muhtaç bireylerin hayat standartlarının geliştirilmesi amacıyla yapılan faaliyet ve 2015-2016 yılları için kaynak ihtiyacı görölmektedir.

Tablo 1: İhtiyaç Sahibi, Yaşlı ve Bakıma Muhtaç Bireylerin Hayat Standartlarının Geliştirilmesi

Performans Göstergeleri	2014			2015			2016		
	Gerçekleşen			Gerçekleşen			Gerçekleşen		
İlçelerde gıda bankası projesinin hayata geçirilmesi tamamlanma oranı	%30			%88,8			%80		
Yardım yapılan ihtiyaç sahibi vatandaş sayısı	1.000			1.400			5.232		
Faaliyetler	Kaynak İhtiyacı (TL)								
			Bütçe	Bütçe Dışı		Toplam			
Tüm ilçelerde gıda bankası projesinin hayata geçirilmesi	2015	2.000.000	0,00		2.000.000				
	2016	14.000.000	0,00		14.000.000				
İhtiyaç sahibi vatandaşların tespiti ve gerekli yardımın yapılması	2015	3.000.000	0,00		3.000.000				
	2016	3.150.000	0,00		3.150.000				
Genel Toplam	2015	5.000.000	0,00		5.000.000				
	2016	17.150.000	0,00		17.150.000				

Kaynak: Manisa Büyükşehir Belediyesi, 2015, 2016 ve 2017 yılı Performans Programı ve Faaliyet Raporlarından faydalanılarak hazırlanmıştır.

Yukarıdaki tabloda görüldüğü üzere ihtiyaç sahibi, yaşlı ve bakıma muhtaç bireylerin hayat standartlarının geliştirilmesi amacıyla yapılan faaliyetlerin kaynak ihtiyacı belirtilmiştir. Tüm ilçelerde gıda bankası projesinin hayata geçirilmesi hedefine ulaşabilmek için gerekli kaynağın 2015 yılında 2.000.000 TL, 2016 yılında 14.000.000 TL olduğu görölmektedir. 2016 faaliyet raporu incelendiğinde 2015 yılında yetersiz kaldığı, 2016 yılında ise bu kaynağın karşılandığı ve bu projenin tamamlandığı belirtilmiştir. İhtiyaç sahibi vatandaşların tespiti ve gerekli yardımın yapılması için gerekli kaynak ihtiyacı ise 2016 yılında 3.150.000 TL olduğu görölmektedir. Yine 2016 faaliyet raporu incelendiğinde 6.500 kişiye yardım yapılması hedeflendiği ve 5.232 kişi için, yani projenin %80'i için kaynak sağlandığı gözlemlenmiştir. İhtiyaç sahibi, yaşlı ve bakıma muhtaç bireylerin hayat standartlarının geliştirmesi amacıyla yapılan bu hizmetlerin 2016 yılındaki gerçekleştirmelerine göre genel toplamda 17.150.000 TL tutarındaki kaynak ihtiyacının büyük çoğunluğunun karşılanabildiği görölmektedir.

Manisa Büyükşehir Belediyesi sosyal belediyeçilik kapsamında muhtaç kadınlara yönelik yapılan hizmetlere büyük önem vermektedir. Bu kapsamda aşağıdaki tabloda ihtiyaç sahibi kadınların sosyo-ekonomik açıdan hayata kazandırılması amacıyla yapılan hizmetlerin kaynak ihtiyacı gözlemlenmektedir.

Tablo 2: İhtiyaç Sahibi Kadınların Sosyo-Ekonomik Hayata Kazandırılması

Performans Göstergeleri	2014		2015		2016	
	Gerçekleşen	Hedef	Gerçekleşen	Hedef	Gerçekleşen	Hedef
Mesleki eğitim verilen yardıma muhtaç kadın sayısı	43	200	367	750	18	
Gündüz kreşi hizmetinden yararlanan yardıma muhtaç çocuk sahibi kadın sayısı	20	30	25	50	10	
Faaliyetler	Kaynak İhtiyacı (TL)					
		Bütçe	Bütçe Dışı	Toplam		
Ekonomik sosyal açıdan güçsüz durumda olan kadınlara mesleki eğitimin verilmesi	2015	500.000	0,00	500.000		
	2016	400.000	0,00	400.000		
Ekonomik sosyal açıdan güçsüz durumda olan çocuk sahibi kadınların ücretsiz gündüz kreşi hizmetinden yararlandırılması	2015	100.000	0,00	100.000		
	2016	115.000	0,00	115.000		
Genel Toplam	2015	600.000	0,00	600.000		
	2016	515.000	0,00	515.000		

Kaynak: Manisa Büyükşehir Belediyesi, 2015, 2016 ve 2017 yılı Performans Programı ve Faaliyet Raporlarından faydalanılarak hazırlanmıştır.

Tabloda görüldüğü üzere ihtiyaç sahibi kadınların sosyo-ekonomik hayata kazandırılabilmesi amacıyla yapılan sosyal hizmetlerin toplam kaynak ihtiyacının 2015 yılında 600.000 TL, 2016 yılında ise 515.000 TL olduğu belirtilmiştir. Ekonomik ve sosyal açıdan güçsüz durumda olan kadınlara mesleki eğitimin verilmesi adına toplam 400.000 TL ve ekonomik ve sosyal açıdan güçsüz durumda olan çocuk sahibi kadınların ücretsiz gündüz kreşi hizmetinden faydalanması projesi için de kaynak ihtiyacının 2016 yılında 115.000 TL olduğu görülmektedir. Faaliyet raporları incelendiğinde 2015 yılında ekonomik sosyal açıdan güçsüz durumda olan kadınlara mesleki eğitimin verilmesi için hedeflenen daha fazla kaynak ayrıldığı görülmektedir. Mesleki eğitim verilen yardıma muhtaç kadın sayısı, 2015 yılı için 200 hedeflenmişken 367 kadına hizmet sağlanmıştır. 2016 yılında ise hedeflenen hizmetin sağlanmadığı görülmektedir. 750 kişiye hizmet sağlanması hedeflenmiş ancak sadece 18 kadına hizmet sağlanabilmiştir.

Ekonomik sosyal açıdan güçsüz durumda olan çocuk sahibi kadınların ücretsiz gündüz kreşi hizmeti sunulabilmesi için ise kaynak ihtiyacı 2015 yılında 100.000 TL, 2016 yılında

115.000 TL olarak belirlenmiştir. Faaliyet raporları incelendiğinde 2015 yılında 30 kadına hizmet sunulması amaçlanmış ve 25 kadına hizmet sağlanmıştır. 2016 yılında ise 50 ekonomik ve sosyal açıdan gcsüz durumda olan ocuk sahibi kadına hizmet sağlanması hedeflenmiş ancak sadece 10 kadına hizmet sunulabilecek kaynak sağlanmıştır.

Manisa Büyükşehir Belediyesi sosyal belediyecilik kapsamında engelli bireylere yönelik engelsiz yaşam kompleksleri, kaldırım, geçit ve yolların uygun hale getirilmesi ulaşım araçlarının engelli bireylerin kullanımına uygun hale getirilmesi gibi çeşitli hizmetler sunmaktadır.

Aşağıdaki Tablo 3'te ise görüldüğü üzere engelsiz yaşam komplekslerinin oluşturulması projesi için ayrılan kaynak ihtiyacı 2016 yılı için 1.000.000 TL olarak belirlenmiştir. 2016 yılına ait faaliyet raporu incelendiğinde %20 olarak hedeflenen engelsiz yaşam kompleksi oluşturma oranın gerçekleşme oranı %10 olarak belirtilmiştir. Buna bağlı olarak bu sosyal hizmet için hedeflenen hizmetin sadece yarısı kadar kaynak ihtiyacı giderilebilmiştir. Engelli bireylere yönelik kaldırım, geçit ve yol çalışmalarının yapılması projesi için ise kaynak ihtiyacı 2015 yılı için 1.000.000 TL iken, 2016 yılı için 750.000 TL olarak gösterilmiştir. Faaliyet raporları incelendiğinde 2015 yılında bu hizmet için hedeflenen oran %25 iken, %30 gerçekleşme oranıyla hedeflenenden daha fazla kaynak ayrıldığı gözlemlenmektedir. 2016 yılında ise hedeflenen oran %45 iken %40'lık bir gerçekleşme grlmektedir. Ulaşım araçlarının engelli vatandaşlara uygun hale getirilmesi projesi için belirtilen kaynak ihtiyacının her iki yıl için de 1.000.000 TL olduğu grlmektedir. Faaliyet raporları incelendiğinde 2015 yılında hedeflenen araç sayısı 200 iken, 227 araç engelli bireylerin kullanımına uygun hale getirilmiştir. Diğer hizmetler de olduğu gibi 2015 yılında yine hedeflenenden fazla hizmet sunularak kaynak ihtiyacının fazlasıyla sağlandığı grlmektedir. 2016 yılında ise 450 aracın engelli bireylerin kullanımına uygun hale getirilmesi hedeflenmiş fakat 294 araç uygun hale getirilebilmiştir.

Tablo 3: Engellilerin Hayatlarının Kolaylaştırılması

Performans Göstergeleri	2014		2015		2016
	Gerçekleşen	Hedef	Gerçekleşen	Hedef	Gerçekleşen
Engelsiz yaşam komplekslerinin tamamlanma oranı	%0	%0	%0	%20	%10
Kaldırım, geçit ve yolların engelli vatandaşlara uygun hale getirilmesi	%15	%25	%30	%45	%40
Engelli vatandaşlara uygun hale getirilen ulaşım aracı sayısı	184	200	227	450	294
Faaliyetler	Kaynak İhtiyacı (TL)				
	Bütçe	Bütçe Dışı	Toplam		

Tablo 3 devam

Engelsiz yaşam komplekslerinin oluşturulması	2015	0,00	0,00	0,00
	2016	1.000.000	0,00	1.000.000
Engelli vatandaşlara yönelik kaldırım, geçit ve yol çalışmalarının yapılması	2015	1.000.000	0,00	1.000.000
	2016	750.000	0,00	750.000
Ulaşım araçlarının engelli vatandaşlara uygun hale getirilmesi	2015	1.000.000	0,00	1.000.000
	2016	1.000.000	0,00	1.000.000
Genel Toplam	2015	2.000.000	0,00	2.000.000
	2016	2.750.000	0,00	2.750.000

Kaynak: Manisa Büyükşehir Belediyesi, 2015, 2016 ve 2017 yılı Performans Programı ve Faaliyet Raporlarından faydalanılarak hazırlanmıştır.

Manisa Büyükşehir Belediyesi sosyal belediyeçilik kapsamında çocukların sosyal ve kültürel gelişimlerini sağlamaları için çeşitli hizmetler sunmaktadır. Aşağıdaki Tablo 4'te çocuklara yönelik spor, kültür ve sanat alanlarındaki yapılan hizmetlerin 2015 ve 2016 yıllarındaki kaynak ihtiyaçları belirtilmiştir.

Tablo 4: Çocukların Sosyo-Kültürel Gelişimine Katkı Sağlamak

Performans Göstergeleri	2014		2015		2016	
	Gerçekleşen	Hedef	Gerçekleşme	Hedef	Gerçekleşme	
Geleneksel sanat kurslarından yararlanan kişi sayısı	0	150	263	750	991	
Tamamlanan amatör spor kulüplerine yönelik spor tesislerin yapımı	1	3	1	4	6	
Çocuk kültür ve sanat merkezleri ve çocuk kulüplerinden yararlanan çocuk sayısı	1.200	1.500	2252	5.000	5868	
Yeni yapılan oyun parkı sayısı	21	100	42	100	42	

Tablo 4 devam

Faaliyetler	Kaynak İhtiyacı (TL)			
	Bütçe	Bütçe Dışı	Toplam	
Geleneksel sanat kurslarının düzenlenmesi	2015	250.000	0,00	250.000
	2016	550.000	0,00	550.000
Amatör spor kulüplerine yönelik spor tesislerin yapımı	2015	3.000.000	0,00	3.000.000
	2016	3.000.000	0,00	3.000.000
Tüm ilçelerde, çocuk kültür ve sanat merkezleri ile çocuk kulüplerinin oluşturulması	2015	1.500.000	0,00	1.500.000
	2016	3.250.000	0,00	3.250.000
İl sınırları içerisinde oyun parklarının yaygınlaştırılması	2015	2.000.000	0,00	2.000.000
	2016	3.000.000	0,00	3.000.000
Genel Toplam	2015	6.750.000	0,00	6.750.000
	2016	9.800.000	0,00	9.800.000

Kaynak: Manisa Büyükşehir Belediyesi, 2015, 2016 ve 2017 yılı Performans Programı ve Faaliyet Raporlarından faydalanılarak hazırlanmıştır.

Tablo 4 incelendiğinde bu alanda sunulan hizmetlerin 2015 yılındaki kaynak ihtiyacı toplamı 6.750.000 TL, 2016 yılı için ise 9.800.000 TL olarak belirtilmiştir. Alt kalemlere inildiğinde geleneksel sanat kurslarının düzenlenmesi için kaynak ihtiyacının 2016 yılında iki katından daha fazla arttığı gözlemlenmiştir. Buna bağlı olarak 2015 yılında 263 çocuk bu hizmetten faydalanmış, 2016 yılında ise tam 991 çocuğa kurs hizmeti verilmiştir. Her iki yılda da hedeflenen sayıdan fazlasına ulaşılması kaynak ihtiyacının sağlandığını göstermektedir.

Amatör spor kulüplerine yönelik spor tesislerinin yapımı için ise her iki yıl için kaynak ihtiyacı 3.000.000 TL olarak belirtilmiştir. Fakat 2015 yılı için 3, 2016 yılı için 4 tesisin tamamlanması hedeflenmiş, 2015 yılında sadece 1, 2016 yılında ise 6 tesis tamamlanmıştır. Buna bağlı olarak bu hizmet için 2015 yılında yeterli kaynağın sağlanamadığı gözlemlenmektedir.

Tüm ilçelerde, çocuk kültür ve sanat merkezleri ile çocuk kulüplerinin oluşturma hizmeti için 2015 yılında 1.500.000 TL, 2016 yılında ise 3.250.000 TL kaynak ihtiyacı belirlenmiştir. 2015 yılında hizmetin sunulması hedeflenen çocuk sayısı 1.500 iken 2.252 çocuk hizmet almış ve kaynak ihtiyacı yeterli seviyede sağlanmıştır. 2016 yılında ise daha fazla bütçe ayrılarak yine hedeflenenenden fazla bir şekilde toplam 5.868 çocuğu bünyesinde barındıran merkezler oluşturulmuştur.

Manisa Büyükşehir Belediyesi çocuklara yönelik her ilçede oyun parklarını yaygınlaştırma projesi için 2015 yılında toplam 2.000.000 TL, 2016 yılı içinse 3.000.000 TL kaynak ihtiyacı belirlemiştir. Ancak her iki yılda da 100 alanın oluşturulması hedeflenmesine rağmen toplam 42 alan oluşturulmuş ve sağlanan kaynağın yetersiz kaldığı gözlemlenmiştir.

Manisa Büyükşehir Belediyesi'nin bir sosyal belediyeçilik hizmeti olan eğitim ile ilgili sunduğu projeler; köy okulları projesi, MABEM, çeşitli kurs hizmetleri ve tesis oluşturma projelerinden oluşmaktadır. Manisa Büyükşehir Belediyesi halkın, sosyal ve kültürel alanlarını etkin hale getirmek ve eğitim düzeyini yükseltmek amacıyla sosyo-kültürel alanların artırılması açısından çeşitli hizmetler vermektedir.

Manisa Büyükşehir Belediyesi'nin il genelinde eğitimde fırsat eşitliği yaratmak adına hayata geçirdiği projelerinden biri olan MABEM, öğrencilere TEOG, YGS ve LYS kursları vermekte olan bir kurumdur. MABEM 2015 yılında, 17 ilçede hizmet ve faaliyetlerini 351 personel ile gerçekleştirmiştir (MBB Faliyet Raporu, 2015: 149).

Halk eğitimi köyden kente göç edenlerin kentsel yaşama uyumda karşılaştıkları sorunların çözümlenebilmesi yani kentsel mesleklere yönlendirilmeleri, eğitimi, iş edindirilebilmeleri, kent ile bütünleşebilmeleri ve de kent kültürünü benimsemeleri için uygulanan eğitim faaliyetleridir (Uslu, 2013: 132-133).

Aşağıdaki Tablo 5'te ise yerel halkın bireysel gelişmeleri sağlanarak nitelikli iş alanlarına yönelebilmeleri için verilen eğitim hizmetlerinin kaynak ihtiyaçları görülmektedir. Bu hizmet sağlanarak aynı zamanda yerel ekonomiyi geliştirmek ve istihdam olanaklarını artırıcı beşeri altyapının oluşması amaçlanmıştır.

Tablo 5'te görüldüğü üzere verilen eğitim hizmetlerinin toplam kaynak ihtiyacı her iki yılda da 9.100.000 TL olarak belirlenmiştir. Alt kalemler incelendiğinde kişisel beceriyi arttıracak eğitimlerin verilmesi için belirlenen kaynak ihtiyacı 2015 yılında 500.000 TL iken, 2016 yılında 200.000 TL'ye düşürüldüğü ve bu hizmetin kaynak ihtiyacından bir önceki yıla göre kesintiye gidildiği gözlemlenmektedir. 2015 yılında hedeflenenin çok üstünde olarak 2.500 kişiye eğitim hizmeti sağlanmış fakat 2016 yılında istenilen sayıda kişiye hizmet sağlanamamıştır.

Yine Tablo 5'te görüldüğü üzere ilçelerde kurulması planlanan eğitim merkezleri için 2015 yılında 8.000.000 TL kaynak ihtiyacı belirlenmiş iken, 2016 yılında bu miktar 3.500.000 TL olarak görülmektedir. 2016 yılında 18 ilçenin 16'sında bu merkezlerin kurulması tamamlanmış ve özellikle 2015 yılında sağlanan kaynak ile büyük ölçüde hizmet sağlanmıştır.

Tablo 5: Yerel Ekonomik Dinamiklerini Geliştirmek Amacıyla Sağlanan Eğitimler

Performans Göstergeleri	2014		2015		2016
	Gerçekleşen	Hedef	Gerçekleşen	Hedef	Gerçekleşen
Kişisel beceriyi artırmaya yönelik eğitilen kişi sayısı	220	280	2500	2.500	1.906
Eğitim merkezi kurulan ile sayısı	0	3	16	15	18
Üniversite hazırlık kurslarına katılan kişi sayısı	400	400	5827	4.000	6111
Tarımsal verimliliğe yönelik eğitimlere katılan kişi sayısı	300	1.000	550	1.000	1100
Kaynak İhtiyacı (2016) (TL)					
Faaliyetler	Bütçe		Bütçe Dışı		Toplam
	2015	2016	2015	2016	2015
Kişisel beceriyi arttıracak eğitimlerin verilmesi	2015	500.000	0,00		500.000
	2016	200.000	0,00		200.000
İlçelerde eğitim merkezi kurulması	2015	8.000.000	0,00		8.000.000
	2016	3.500.000	0,00		3.500.000
Tüm ilçelerde üniversite hazırlık kurslarının verilmesi	2015	500.000	0,00		500.000
	2016	2.300.000	0,00		2.300.000
Kırsal kesime yönelik, tarımsal verimliliği arttırıcı eğitimlerin verilmesi	2015	100.000	0,00		100.000
	2016	300.000	0,00		300.000
Genel Toplam	2015	9.100.000	0,00		9.100.000
	2016	9.100.000	0,00		9.100.000

Kaynak: Manisa Büyükşehir Belediyesi, 2015, 2016 ve 2017 yılı Performans Programı ve Faaliyet Raporlarından faydalanılarak hazırlanmıştır.

Tüm ilçelerde üniversiteye girmek isteyen bireylere yönelik açılan ücretsiz kurslar için belirtilen kaynak ihtiyacı ise 2015 yılında 500.000 TL iken, 2016 yılında 2.300.000 TL olarak belirtilerek bu hizmete daha fazla önem verildiği görölmektedir. Yine de 2015 yılında 400 kişiye kurs hizmeti sağlanması hedeflenmişken, bu hedefin çok üstünde 5.827 kişiye eğitim verilmiştir. 2016 yılında ise 2015 yılına göre çok daha fazla kaynak ihtiyacı belirlenmesine rağmen 6.111 kişiye hizmet sağlanmıştır. Buna bağlı olarak 2015 yılındaki sağlanan hizmetin çok daha verimli olduğu söylenebilir.

Kırsal kesime yönelik, tarımsal verimliliği arttırıcı eğitim hizmetleri için ise 2015 yılındaki kaynak ihtiyacı 100.000 TL, 2016 yılı için ise 300.000 TL olarak belirlenmiştir. 2015 yılında 550 kişi bu eğitim hizmetlerinden yararlanmışken, hedeflenin üstünde kişi sayısına ulaşılan 2016 yılında 1.100 kişiye bu hizmet sağlanmıştır.

Aşağıdaki Tablo 6’da ise cari transferlerin alt kalemleri belirtilmiştir. Cari transferler gelir adaletini sağlamaya yönelik karşılık beklenmeden yapılan ve sosyal amaçları harcamaları içeren bir gider kalemidir.

Tablo 6: Manisa Büyükşehir Belediyesi – Doğrudan Yapılan Sosyal Harcamalar

Açıklama	2016 Ödenegi	2017 Ödenegi	2018 Tahmini
Görev Zararları	975.001,00	1.023.751,00	1.074.939,00
Hazine Yardımları	0.00	0.00	0.00
Kar Amacı Gütmeyen Kuruluşlara Yapılan Transfer	3.500.000,00	3.675.000,00	3.858.750,00
Hane Halkına Yapılan Transfer	3.500.000,00	3.675.000,00	3.858.750,00
Devlet Sosyal Güvenlik Kurumlarından Hane Halkına Yapılan Transfer	0.00	0.00	0.00
Yurtdışına Yapılan Transfer	0.00	0.00	0.00
Diğer İdarelere Transfer	0.00	0.00	0.00
Stok Alımları	0.00	0.00	0.00
Gelirlerden Ayrılan Paylar	8.536.000,00	8.962.800,00	9.410.940,00
Toplam Cari Transfer	25.272.002,00	26.535.602,00	27.862.338,00

Kaynak: Manisa Büyükşehir Belediyesi, 2016 yılı Performans Programı.

Manisa Büyükşehir Belediyesi tarafından doğrudan yapılan sosyal yardımlar cari transferler kalemine dahil edilmişken, sosyal amaçla yapılan binalar, fiziksel alanlar ve bunların bakım, onarım gibi maliyetleri diğer sermaye giderleri kaleminde toplanmıştır. Tablo 6’da hane halkına yapılan transfer harcamaları ile kar amacı gütmeyen kuruluşlara yapılan transfer harcamalarına eşit miktarda ödenek ayrıldığı gözlemlenmektedir.

Manisa Büyükşehir Belediyesi 2014 yerel seçimlerinin ardından büyükşehir statüsüne geçmesiyle birlikte sosyal harcamalar kapsamında sağlık alanında yaptığı hizmetlerin neredeyse tamamını ilçe belediyelerine devretmiştir. Dolayısıyla büyükşehir faaliyet raporlarında bu hizmetlerle ilgili veri bulunmamaktadır.

Ek olarak Manisa Büyükşehir Belediyesi kurumsal raporlarında kurumsal, fonksiyonel ve ekonomik sınıflandırılmaların bir arada görülebildiği herhangi bir kesin hesap cetveli bulunmadığından sosyal harcamaların izlenmesinde zorluk çekilmektedir. Sadece harcamalara ilişkin kaynak ihtiyacı ve hizmetlerin hedef, gerçekleştirme oranları verilerine ulaşılabilmektedir. Bunun nedeni, idari birimlerin dağılımında ve görev tanımlarında, sosyal bütçe yaklaşımının ya da sosyal harcama başlıklarının dikkate alınmamasından kaynaklanmaktadır (Şeker, 2011: 42).

Aşağıdaki Tablo 7’de Manisa Büyükşehir Belediyesi’nin sosyal belediyeçilik kapsamında yaptığı hizmetlerin 2015 ve 2016 yılına ait performans sonuçları verilmiştir. Önceki yıllara değinilmemiş olmasının sebebi proje ve birimlerin farklılık göstermesinden kaynaklanmaktadır. Manisa Büyükşehir Belediyesi’nin idari birimlerinin büyükşehir olmasıyla

birlikte değişmesiyle, birimlerin görev tanımlarıyla, yaptıkları harcamalar arasında etkin bir ilişkinin tam olarak sağlanamadığı grlmektedir. Bu durum harcamaların etkin bir şekilde yönetilmesini engellemekte ve şeffaf bir bütçe raporu sağlanamamaktadır. Yeni kurulan idari daire başkanlıklarıyla hizmet birimlerinde sistematik bir dağılımın yerleşmesi zaman alacaktır.

Tablo 7: Manisa Büyükşehir Belediyesi Performans Sonuçları

Faaliyetler	Hedef		Gerçekleşme	
	2015	2016	2015	2016
Gıda bankası projesinin hayata geçirildiği ile sayısı	17	18	16	18
İhtiyaç sahibi vatandaşların tespiti ve gerekli yardım yapılması	1.400	6.500	26.318	5.232
Mesleki eğitim verilen yardıma muhtaç kadın sayısı	200	750	367	18
Ekonomik sosyal açıdan gcsz durumda olan ocuk sahibi kadınların ücretsiz gündüz kreşi hizmetinden yararlandırılması	30	50	25	10
Kaldırım, geçit ve yolların engelli vatandaşlara uygun hale getirilme oranı	%25	%45	%30	%40
Engelli vatandaşlara uygun hale getirilen ulaşım aracı sayısı	200	450	227	294
Geleneksel sanat kurslarının düzenlenmesi	150	750	263	991
Amatör spor kulüplerine yönelik spor tesislerin yapımı	3	4	1	0
Kültür merkezlerinden yararlanan ocuk sayısı	1.500	5.000	2.252	5.868
İl sınırları içerisinde oyun parklarının yaygınlaştırılması	100	100	32	10
Kişisel beceriyi arttırmaya yönelik eğitilen kişi sayısı	280	2.500	2.500	1.906
Eğitim merkezi kurulan ile merkezi sayısı	3	15	17	16
Üniversite hazırlık kurslarına katılan kişi sayısı	400	4.000	5.827	6.111
Tarımsal verimliliğe yönelik eğitimlere katılan kişi sayısı	1000	1.000	550	1.100

Kaynak: Manisa Büyükşehir Belediyesi 2015, 2016 performans programları ve faaliyet raporlarından yararlanılarak hazırlanmıştır.

Manisa Büyükşehir Belediyesi performans sonuçlarına göre sosyal bütçe kapsamında başarısız olarak değerlendirilemeyecektir. Özellikle 2015 yılında çoğu sosyal belediyeçilik hizmetlerinin gerçekleşme oranları, hedeflenenden fazla verimliliğe ulaşıldığını göstermektedir. Bu kapsamda Manisa Büyükşehir Belediyesi'nin 2015 yılında İMYAD (İmar ve Yapı Derneği)'in başlattığı projede 2015 yılı Bütçe Performans birincisi olma başarisının sosyal bütçeye de yansıldığını söylemek mümkündür. Ancak 2016 yılında Manisa Büyükşehir Belediyesi'nin bu verilere bakılarak sosyal bütçe açısından 2015 yılına göre daha geride bir grafik çizdiği söylenebilir. Kaynaklarda ciddi bir değişme olmamasına rağmen böyle bir durumun ortaya çıkmasının nedeni olarak hizmetlerin sunumunda verimlilik, etkililik ve performans odaklı çalışmaların niteliğine vurgu yapılabilir.

5. Sonuç

Sosyal politika uygulamaları, temelde devletin toplumsal yaşama yönelik asli görevlerinden birini oluşturmaktadır fakat merkezi otorite modellerinden hiçbiri, merkezi yönetim kurumlarının en alt toplumsal birimlere ulaşabilme olanağına sahip değildir. Buna bağlı olarak yerindelik prensibine dayalı olarak sorunların tespiti ve hizmet sunulması, zaman kaybı ve kaynak israfına yol açmadan uygulanabilmesi açısından, diğer politikalar gibi sosyal politikanın da giderek yerleşme özelliği gösterdiği görülmektedir.

Uygulama sonuçları doğrultusunda Manisa Büyükşehir Belediyesi'nin kaynak ihtiyacı ve gerçekleşme oranları sosyal bütçe kapsamında değerlendirildiğinde ve yıllar itibariyle incelendiğinde harcamaların artış eğiliminde olduğu ve sosyal harcamaların bütçe içerisindeki payının Türkiye ortalamasının üstünde olduğu sonucuna varılmıştır. Özellikle 2015 yılında çoğu sosyal belediyecilik hizmetlerinin gerçekleşme oranları açısından, hedeflenenden fazla verimliliğe ulaşıldığını göstermektedir.

İmar ve Yapı Derneği'nin başlattığı projede Manisa Büyükşehir Belediyesi'nin bütçe performans birincisi olduğu 2015 yılının harcama detaylarına bakıldığında yoksullar, engelliler, ihtiyaç sahibi kadınlar ve öğrenciler başta olmak üzere birçok kesime hizmet götürülmüştür. Gıda Bankası, kadın sığınma evi, gündüz bakım evi gibi hizmetlerle yoksulluğa, festivaller, müzik ve tiyatro günleri gibi hizmetler ile de kent halkının yoksulluğa dair ihtiyaçları giderilmeye çalışılmıştır.

Bu bağlamda süreklilik oluşması amacıyla Manisa Büyükşehir Belediyesi kentte sosyal bilinci sağlamaya yönelik hedefini devam ettirmeli, işsizliği azaltıcı önlemler almalı, sağlık ve aileye yönelik hizmetlerine daha fazla bütçe ayırmalıdır. Bütçedeki gelir-gider dengesizliğinin giderilmesi ve sosyal hizmetlerde gönüllülerin katkı sağlayabileceği platformlar ve projeler oluşturulmalıdır. Büyükşehir belediye bünyesindeki idare başkanlıklarında sistemli bir çalışma yapısı tam anlamıyla oturtulmalı ve sonrasında belediye bütçesine sosyal bütçe belgesi de eklenmelidir. Bütün bu hususlar sonucunda Manisa'da en yüksek seviyede kentli memnuniyetini sağlamak mümkün olacaktır.

Sosyal belediyecilik henüz Türkiye'de eksiklikleri olan bir olgudur. Buna bağlı olarak bu olguyu geliştirmek, bireylere de bu bilinci yansıtarak bir sosyo-kamusal bir enstrümana dönüştürmek, bir çağdaşlaşma aracı olarak değerlendirmek gerekmekte ve Manisa Büyükşehir Belediyesi sosyal belediyecilik alanında üzerine düşeni yapma gayreti göstermelidir.

Sonuç olarak, mali kaynaklara yeterli seviyede sahip olan belediyelerin yerel düzeyde sosyal politikaları başarılı bir şekilde yerine getirebilecekleri ifade edilebilir. Ayrıca Türkiye'de her alanda şeffaflaşma oluşumunun hedeflendiği günümüz konjonktüründe, şeffaflığın ölçülebilmesi ve izlenebilmesi için sayısal verilerin ve bilgi paylaşımının sağlıklı olmasının ve ilgili birimlere sunulmasının önemi vurgulanabilir.

Kaynakça

- Adıyaman, A., & Demirel, S. (2011). Sosyal belediyeçilik üzerine bir inceleme: Ankara Büyükşehir rneği. *Dış Denetim Dergisi*.
- Cichon, M., Krzysztof H., & Wolfgang S. (2001). Social budgeting in transition economies. *International Social Security Review*, 54.
- Comite, U. (2013). The introduction of accountability into political parties by way of a social budget. *The Italian Experience, Business and Management Review*, 3(5).
- Çetinkaya, . (2004). Türkiye'deki belediyelerin nüfus büyüklüğüne göre harcama ve gelir yapılarının incelenmesi ve bu yapının etkin kaynak kullanımı açısından değerlendirilmesi. *Ankara Üniversitesi SBF Dergisi*, Ankara.
- Çıplak, B. (2015). *Belediyelerde sosyal bütçe anlayışı açısından Çanakkale Belediyesi'nin incelenmesi ve değerlendirilmesi*. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Çanakkale.
- Efe, H. (2012). *Türkiye'de sosyal belediyeçilik Bayrampaşa Belediyesi rneği*. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Bahçeşehir Üniversitesi, İstanbul.
- Erdoğdu, M., & Yenigün, E. (2008). *Türkiye'de sosyal bütçe*. TESEV Yayınları.
- Ersöz, H. (2011). *Sosyal politikada yerelleşme*. İstanbul: İstanbul Ticaret Odası.
- Kesgin, B. (2008). *Yoksulluğa yerel müdahale "Sosyal Belediyeçilik" karşılaştırmasında Eminönü ve Beşiktaş Belediyeleri rnekleri*. (Yayımlanmamış Doktora Tezi), İstanbul: Marmara Üniversitesi.
- Manisa Büyükşehir Belediyesi. 2013-2016 yılları arası faaliyet raporları.
- Manisa Büyükşehir Belediyesi. 2013-2016 yılları arası performans programları.
- Ortiz, I. (2007). *Social policy, national development strategies policy notes*. New York.
- zcan, G. (2016). *Sosyal bütçe anlayışı*. İzmir: Kitapana Basımevi.
- Öztürk, H., & Gül, H. (2012). *Sosyal belediyeçilik sosyal devlete ve sosyal haklara bir alternatif mi?* IV. Sosyal Haklar Ulusal Sempozyumu Bildiriler Kitabı, Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi.
- Öztürk, ř. (2011). *Sosyal yatırım devletinin yükselişi: Pasif sosyal harcamalardan aktif sosyal harcamalara geçiş*. (Doktora Tezi), Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Sezer, ., & Vural, T. (2009). *Küreselleşme yerelleşme etkileşimi çerçevesinde yerel yönetimlerde kalkınma odaklı yerel sosyal politikalar*. Ulusal Kalkınma ve Yerel Yönetimler IV. Ulusal Yerel Yönetimler Sempozyumu Bildirileri-2, Türkiye ve Ortadoğu Amme İdaresi Enstitüsü, Ankara.
- şeker, M. (2011). *Yerel yönetimlerde sosyal bütçeyi izleme raporu*. İstanbul: Tesev Yayınları.
- Uslu, H. (2013). Sosyal politika açısından belediyeler ve sosyal belediyeçilik. İçinde Kemal zden (ed.), *Yerel Yönetimlerde Güncel Sorunlar ve Tartışmalar*.